

ŠTAJERSKI DEŽELNI TROBENTAČ JAKOB GLOBOČNIK

Primož Kuret

O deželnih trobentačih na splošno so pisali že H. J. Moser,¹ Schünemann² pa tudi Altenburg,³ ki so našli zanimive podatke o njihovem pomenu in položaju v tedanji družbi ter oteli pozabi skladbe, ki so jih izvajali. O deželnih trobentačih na Štajerskem je pisal zlasti H. Federhofer.⁴

Med pisano mednarodno muzikantsko družino, ki se je prelivala po vsej Evropi, so bili tudi muzikanti slovenskega rodu. Med njimi je življenjska pot Jakoba Globočnika najboljše dokumentirana.⁵

V Gradcu je bilo največ trobentačev iz Nemčije; Italijanov je bilo precej v 16. stoletju in v prvi polovici 17. stoletja, prav tako pa niso redka tudi slovenska, hrvaška in češka imena. Poleg Jakoba Globočnika najdemo še imena kot Kaspar Simbschitz iz Gorice, Peter Secolitsch, Sebastian Krobath, Franz Geschech in Joseph Andreas Motschckh († 1756 v Gradcu, rojen v Krumlovu na Češkem).⁶

Deželni trobentači in pavkisti, ki jih sledimo na Štajerskem več kot tristo let (od 1527 do 1861), so opravljali službo ne samo kot muziki, pač pa tudi kot sli, glasniki in deležni uradniki v različnih službah. Prvega trobentača v Gradcu zasledimo že l. 1345 v spremstvu vojvode Albrehta II.⁷

O dolžnostih deželnih trobentačev so ohranjeni podatki v nastavitvenih dekretih. Najstarejši je iz leta 1538, ko je nastopil službo Hans Pollagkh. Njihove naloge so se v začetku omejevale le na »Felddienstleistung«, vojno službo, ki je bila v začetku najvažnejša. Nastavljali so jih vsako leto znova, vendar so to prakso kmalu opustili. Trobentači so mo-

¹ H. J. Moser, *Geschichte der deutschen Musik*, Bd. 1., 5. Aufl., Stuttgart u. Berlin 1930, str. 198 ff.

² Prim. G. Schünemann, *Sonaten und Feldestücke der Hoftrometer*, v: *Zeitschrift für Musikwissenschaft*, Jg. 17 (1935), str. 147 ff.

³ J. E. Altenburg, *Versuch einer Einleitung zur heroisch-musikalischen Trompeter- und Paukerkunst*, Dresden 1911, str. 29.

⁴ H. Federhofer, *Die landschaftlichen Trompeter und Heerpauker in Steiermark*, v: *Zeitschrift des Historischen Vereins für Steiermark*, Jg. 40 (Graz 1949), str. 63 ff.

⁵ Arhivalije o štajerskih deželnih trobentačih hrani Štajerski deželni arhiv (Steiermärkisches Landsarchiv = StLA) v Gradcu (Arb. II, Sektion V, Sonstige landschaftliche Beamte und Diener, 16.—18. Jahrh.). Listine o Jakobu Globočniku so v Sch. 3 (1661 do 1726), Heft 6 (Trompeter). Signature arhivalij, ki jih navaja Federhofer o. c., po novi postavitvi v arhivu ne veljajo več.

⁶ Prim. H. Federhofer, *Die landschaftlichen Trompeter . . .*, str. 78.

⁷ Prav tam, 63.

rali od leta 1570 dalje sodelovati pri cerkvenih slovesnostih. Njihova vojna služba je bila, vsaj v začetku, dokaj nevarna, saj so v 16. stoletju bili v prednjih vrstah. Sodelovali so v bojih proti Turkom in v bojih proti upornim kmetom.

Razcvet je ta glasbeni stan dosegel proti koncu 16. stoletja, kar dokazuje tudi število trobentačev, ki se je povzpelo leta 1598 na štirinajst, pozneje pa se ustalilo med osem in deset.

Služba in naloge so ostale v 17. in v prvi polovici 18. stoletja iste. Trobentači so nastopali v cerkvi, sodelovali so pri deželnih svečanostih, poklonitvenih aktih, cesarskih in knežjih sprejemih, banketih, na veselicah, pri ognjemetih, po gostilnah, ob pustnih prireditvah itd. Zato je njihovo sodelovanje na vojnih pohodih, ki je bilo v začetku najvažnejše, sčasoma izgubljalo svoj primarni značaj. Še vedno so deželne trobentače uporabljali tudi za vojaške zadeve, samo manj na bojišču, bolj v podporo deželnim komisarjem pri preskrbi in namestitvi vojaških enot, pri pregledih in naborih konj, pri obmejnih komisijah itd. Trobentače so nadalje uporabljali kot sle, zlasti v kritičnem letu 1683, ko so Turki oblegali Dunaj, v Gradcu pa so se bali turškega vpada na Štajersko.

Kot deželni uslužbenci so imeli stalne prejemke. V 16. stoletju so znašali ti letno 120 fl, ki so jim jih izplačevali najprej mesečno, nato pa četrletno. Kadar so bili v vojaški službi, se je plača podvojila. Navadna plača se je v 17. stoletju zvišala na 144 fl (toliko je imel tudi Globočnik), od leta 1650 pa je dobil trobentač še za vzdrževanje konja letno 50 fl. Konja je lahko vzdrževal samo tisti trobentač, ki je bil že dolgo v službi. Poleg denarja za konja je dobil vsak trobentač tudi vsakih dve do šest let novo uniformo (livrejo) v štajerskih deželnih barvah.

Leta 1694 je predlagal deželni predsednik, naj bi vsak trobentač dobil še posebno nagrado in srebrno trobento z vgraviranimi deželnimi znamenji. Ta naj bi ostala vdovi in dedičem, vendar predlog ni uspel.

Med deželnimi trobentači štajerskih stanov v Gradcu je bil od leta 1683 do svoje smrti 1702 tudi Jakob (Jacob) G l o b o č n i k (Globočtnig, Globotschnigg) s Kranjskega. Prva zanesljiva letnica o Globočniku je leto vstopa v graški jezuitski internat »Ferdinandej« oktobra 1674. Pripis ob njegovem imenu v »Katalogu« še pove, da je odšel po treh letih, ko je končal študij filozofije.⁸ Vstopil je v vojaško službo in služboval v Križevcih, v tako imenovani Slavonski krajini, pri generalu Ferdinandu Kristijanu grofu Trautmannsdorffu, podpoveljniku Krajine. V Križevcih ali v Slavonski krajini in vojaški službi je ostal šest let, nakar je 1. februarja 1683. zaprosil štajerske deželne stanove, da bi ga sprejeli za deželnostanovskega trobentača. Globočnik se je odločil za Štajersko, čeprav je bil po vpisu v »Katalog« Kranjec. Odločilno je bilo najbrž dejstvo, da je imel v Gradcu še iz časa svojega študija dobre zveze, zlasti pa velikega zaščitnika v osebi predsednika deželnih stanov. Ta je napisal za Globočnika tudi priporočilo stanovom in deželnemu knezu.⁹ V tem priporočilu se

⁸ Prim. P. Kuret, Slovenski glasbeniki v graškem Ferdinandeju, Muzikološki zbornik I, Ljubljana 1965, str. 30 in 33.

⁹ Gl. StLA, Mil. (Sch. 3); gl. Dodatek A.

odkrije marsikatera zanimiva nadrobnost iz Globočnikovega življenja in opažanja o nameščanju deželnih trobentačev. Tako Globočnikov protektor ugotavlja, da deželnim stanovom še malo ni v čast, če sprejemajo v službo trobentače, ki svojega poklica ne znajo opravljati, kakor je treba, zlasti ne »in actibus publicis ali pri odličnih shodih«. Zato meni, da je treba med prosilci za prosta mesta izbrati samo »boljše subjekte«, kajti v nasprotnem primeru »preskrbimo samo plačo ‚provizonerjem‘, stanovom pa ne dobimo pravih služabnikov.« Stanovi so sicer že obljubljali službo dvema trobentačema in jima zagotovili prednost, niso jima pa dali nobenega jamstva. Službe so se podeljevale — kot vidimo iz virov — le z izdatnim priporočilom tega ali onega člana deželnih stanov. Pri tem seveda niso vedno upoštevali zmožnosti prosilcev. Globočnikov protektor meni, da oba odbrana prosilca, »kakor je slišati, ne bosta dovolj ustrezala«. Svoje priporočilo opira posebno na potrebo, da se predlagajo le do kraja usposobljeni ljudje (perfecte qualificirte Leüth). Ko nato podrobneje opisuje Globočnika, omenja, da je »postaven, v glasbi dobro izurjen in sicer izučen trobentač, ki je zmožen treh jezikov, se pravi slovenskega ali hrvaškega, nemškega in latinskega. Do kraja je izkusil Vojno krajino in je zato pripraven, da ga lahko stanovi takoj pošljejo na vojne ali obmejne pohode. Tudi drugače je Globočnik močan in zdrav mlad mož, ki bo dolga leta lahko opravljal svojo službo«. Protektor nadalje še pristavlja, da je takih ljudi malo in da Globočnika ne pozna po govoricah, ampak osebno, iz izkušnje in po dejanjih samih.

Globočnik je tako imel trdnega zagovornika za svojo prošnjo. Le-temu je v soglasju z deželnim glavarjem Georgom Christianom von Saurauom uspelo zagotoviti Globočniku prvo mesto deželnega trobentača, ki bi se izpraznilo. K njegovi nastanitvi je pripomogla tudi turška nevarnost, saj so Turki v letu 1683 z veliko močjo napadli in oblegali Dunaj. Globočnikov protektor je zahteval, naj bi se Globočniku, čeprav bi službe še ne nastopil, takoj preskrbela uniforma, »livreja«. Zdi se, da je s tem hotel zavarovati Globočniku prihodnje prazno mesto. Livreja je bila namreč izredno draga.¹⁰

Globočnikova prošnja¹¹ je bila sprejeta in že 10. marca 1683 je nastopil službo. Vzorec (koncept) besedila za odločbo o namestitvi (Bestallung)

¹⁰ Čeprav je bil izstavljen tri leta po Globočnikovi smrti, 23. aprila 1705, ohranja veljavo (Mil. Landschaftl. Trompeter, Sch. 5, Heft: Trompeter. Rechnungen — Einzelfälle — 18. Jh. 1705). Predvideva nabavo celotne opreme za osem trobentačev. Treba je bilo 46 vatlov padovanskega sukna za obleke, 46 vatlov blaga za podlogo, 52 vatlov sukna za plašče, 294 vatlov žametastih našitkov (port), 16 parov zelenih svilenih nogavic, 8 mestnih klobukov, 8 popotnih klobukov, 8 garnitur srebrnega okovja za pasove v teži 60 lotov, 4 vatile bele podloge za pasove, 32 srebrnih gumbov, 16 parov sponk za čevlje in podkolenske jermene, 10 lotov svilenega sukanca, 8¹/₄ vatlja zelenega barhenta, 35 vatlov raznega platna, 2³/₈ sukanca, 7 vrvic za trobente po 24¹/₂ lotov, skupaj 169³/₄ lotov (osmi iz osmerice je bil pavkist), 8 ovčjih kož, 607 vatlov srebrnih našitkov (port) za robove sukničev, plaščev in podkolenskih jermenov, 26 vatlov našitkov (port) za pas (39 lotov), 13 vatlov našitkov (port) za mestne klobuke (19³/₄ lotov), 8 vrvic za mestne klobuke. To je veljalo skupaj 1671 fl 24 kr. Krojač je dobil za delo 8 oblek 72 gl. Skupaj je veljala za trobentače oprava (brez škornjev ali čevljev) 1743 fl 24 kr, za enega torej blizu 218 fl.

¹¹ StLA, Mil. (Sch. 3) št. 80, gl. Dodatek B.

trobentača in pavkista pa je bila izstavljena na ime Jakoba Globočnika šele 15. novembra 1863.¹² Po tej odločbi je moral biti »v imenu slavnih deželnih stanov« vsak čas pripravljen za službo. Opravljati bi moral vse, kar bi mu bilo naloženo in ukazano. Vzdrževati je moral lastnega konja in se z njim pokazati na pregledu, kadar in kjer je bil razpisan ter iti, kamor bi bil poslan. »Kadar pa ni bilo vojnega stanja,« je rečeno v odločbi, »je moral biti na voljo predsedniku in poslancem ter jim izkazovati spoštovanje«. Odločba nadalje ugotavlja, da deželni trobentači in pavkisti svoja nedavno predpisana pravila precej zanemarjajo in da zaradi tega nastajajo nevšečnosti. Pravila posebej določajo, da mora trobentač, če ni vojnega stanja, spričo letne plače z »vso vdanostjo« streči poslancem. V lontovžu pred posvetovalnico sta morala biti vselej po dva na straži. Priti sta morala dovolj zgodaj in ostati na mestu do razhoda poslancev. Trobentači so bili pri »napovedovanju« sej večkrat zanikrni, zato niso prihajali k sejam niti člani deželnih stanov niti tajniki. To je narekovalo potrebo, da so to točko iz starih pravil vnesli tudi v odločbo. Za zanikrne trobentače so predvideli sredstva, »ki jim ne bodo prijetna, in naj se nobeden ne nadeja boljšega.« Vsak trobentač, ki je podpisal odločbo, je

¹² StLA, Mil. Sch. 3, Heft 6. št. 79; gl. Dodatek C.

bil na to opozorjen in je moral »z besedo in v roko zvesto obljubiti«, da se bo držal pravil. Deželni stanovi so dajali trobentačem vsak mesec po 12 fl, za vzdrževanje konja pa letno 50 fl. Kadar so morali trobentači na bojišče, so dobili vojaško plačo.

O trobentaču Jakobu Globočniku obstaja še en lastnoročno podpisan dokument z njegovim lastnim pečatom (gl. sliko), ki predstavlja v grbu trobentača na konju, grb sam pa je okrašen z viteško čelado in nojevimi perjem. Dokument je prošnja za izplačilo novoletne nagrade 20 fl, ki so mu jo leta 1684 — ne vemo zakaj — odtegnili od plače, a nato vendar izplačali.¹³ Splošno je zanimiv naslednji dokument, izdan 27. oktobra 1685, v katerem predsednik in odbornik vojvodine Štajerske odreja, naj bo Jakob Globočnik po predlogu grofa Rottmannsdorffa na službo ne samo generalu grofu Lesllieju, temveč naj opravlja tudi druge posle.¹⁴ Za potnino je dobil Globočnik izplačanih 30 fl.

O nadaljnjem življenju in delovanju Jakoba Globočnika nimamo več podatkov. Vemo le, da je umrl 19. februarja 1702. Po njegovi smrti je žena Marija Skolastika Globočnik vložila prošnjo za posmrtno podporo. Sama prošnja ni ohranjena, pač pa pismeno mnenje deželnega knjigovodje,¹⁵ ki povzema tudi razloge Globočnikove žene in jih po svoje komentira. Prošnja je namreč oprla na navado, da so vdove podrejenih častnikov in služabnikov po moževi smrti vedno dobile kako podporo. Globočnik je bil v deželno stanovski službi kot trobentač nad 20 let ter so bili z njim vedno zadovoljni. Globočnikova vdova omenja baje v svoji prošnji tudi še nekatere druge podrobnosti iz življenja umrlega. Tako navaja med drugim, da je bil leta 1683 prvič vpoklican ob nevarnem turškem navalu, pri čemer se je »izpostavil največji življenjski nevarnosti, tako da je zaradi prestanih hudih naporov v vročini in mrazu svojemu zdravju pripravil občutno škodo, zaradi česar je zgodaj in še v svojih najboljših letih umrl.« Iz tega podatka sledi, da so Globočnika vpoklicali najbrž v času velikega turškega napada na Dunaj 1683, v času torej, ko Globočnik niti še ni bil redno nastavljen. Res je bil glavni turški cilj osvajitev Dunaja, toda notranje avstrijske dežele so morale skrbeti za obrambo vzhodne štajerske meje. V Gradcu so sklicali deželno brambo, na pomoč pa so prišli tudi kranjski strelci pod vodstvom zgodovinarja Janeza Vajkarda Valvazorja. Ker je bila potreba in stiska huda, Globočnik pa po oceni svojega protektorja, »močan in zdrav mlad mož, ki je preživel šest let v vojaški službi v Vojni krajini (pravilneje v Slavonski krajini)«, je brez dvoma moral imeti kot trobentač svoje mesto tudi pri teh dogodkih. Tu se je najbrž tudi »izpostavil največji življenjski nevarnosti« in iztaknil bolezen, zaradi katere je verjetno ves čas svoje poznejše službe bolehal in zaradi katere je tudi umrl.

Deželni knjigovodja je v svojem mnenju napisal, da vdovam in dedičem deželno stanovskih trobentačev »sub titulo milodari in odpravnine ne

¹³ StLA, Mil. (Sch. 3), št. 1685/192. Novoletna nagrada se je izplačevala redno od leta 1580 dalje, namesto običajnega vsakoletnega novoletnega obiska plemiške in viteške gospode v Gradcu. Prim. še H. Federhofer, 91 ff.

¹⁴ StLA, Mil. (Sch. 3).

¹⁵ StLA, Mil. (Sch. 3), št. 1703. Gl. Dodatek D.

gre ničesar«. Tega se prosilka tudi zaveda, ampak kljub temu »najponižneje prosi za pomoč iz usmiljenja«. Knjigovodja omenja velike Globočnikove zasluge, odločitev pa prepušča naslovu in priporoča, da se morebitna podpora nameni raje otrokom iz Globočnikovega prvega zakona, »ubogim sirotam, ki so pri žičkem samostanu z vsem svojim premoženjem najbrž v veliki nevarnosti«, medtem ko je po njegovem mnenju prosilka docela preskrbljena (völlig abfertiget). Dostavlja, naj očetove zasluge uživajo predvsem njegovi preostali otroci.

Poročilo je datirano s 5. januarjem 1705, torej kar tri leta po Globočnikovi smrti. Kako so otroci prišli v Žiče in zakaj »so s svojim premoženjem v veliki nevarnosti«, iz podatkov, ki so na razpolago, ni mogoče ugotoviti. Pač pa nam drug podatek navaja, da je Globočnikova žena dobila po svojem umrlem možu denar za livrejo, in to 136 fl.¹⁶ Livreja deželnostanovskega trobentača je po preteku enega leta pripadla njemu, po smrti pa dedičem, od katerih jo je dežela odkupila. Livrejo je nato dobil naslednik. Tako je prevzel livrejo Jakoba Globočnika 1703 Joseph Philipp Prugleithner, vdova pa je dobila zanjo že omenjenih 136 fl.

V matrikah mestne fare pri Sv. Krvi v Gradcu najdemo zaznamek o Globočnikovi smrti.¹⁷ Pokopan je bil na pokopališču pri cerkvi sv. Jurija, ki je danes ni več in spominja nanjo le še ime ulice (St. Georgengasse). To graško pokopališče je bilo namenjeno revežem in kužnim bolnikom. Zakaj je bil Globočnik pokopan na tem pokopališču, iz virov ni razvidno. Po stanju in ugledu, ki so ga imeli deželni trobentači, bi mu šlo povsem drugačno mesto.

Kljub pomanjkljivosti nekaterih podatkov pa ostaja osebnost Jakoba Globočnika zanimiva predvsem zato, ker nam spet potrjuje, kako je slovenski živelj odhajal izven meja svoje ožje domovine in se uveljavljal drugod. Med številnimi trobentači, pavkisti in drugimi muzikanti bi našli lahko še vrsto slovenskih imen. Najdeno gradivo avtentično razkriva podrobnosti o glasbenem stanu trobentačev sploh in razkriva tudi usodo enega izmed graških deželnih trobentačev, Slovenca Jakoba Globočnika.

DODATEK

A

Priporočilo predsednika deželnih stanov z dne 1. februarja 1683. deželnim stanovom, naj sprejmejo v službo trobentača Jakoba Globočnika.

Alss Jacob Globotschnigg Trompeter, bisshero auf derer windischen Gränizen beÿ den Herrn General Obrist-Ambtsverwalter und Oberhauptman zu Creüz Herrn Ferdinand Christen Grafen zu Trauttmanstorff, in die Sechs Jahr lange gedienet, und laut Abschied sich woll verhalten, so bittet Er aniezo gehors. die löbl. Stände woltin

¹⁶ Prim. Federhofer, 90.

¹⁷ Gl. Stadtpfarre zum hl. Blut, Graz; Sterbematrikel Bd. 10, fol. 265 (1702). Zaznamek se glasi: Feb. 19. Der Edl Kunstreiche Hr. Jacob Kläwotschnikh, ein Landschafft Tromphedter, ist in gott verschieden, und begraben worden. beÿ. St. Geörgy. Dt. 4 Gld.

Ihn vor einen Landschaft Trompeter aufnemen, desswegen Er ebnermassen umb ein gehors. fürschrift in Ein löbl. Laa. abzugeben, beÿ uns Einkhomben ist.

Nun miessen wir die wahrheit bekennen, das denen löbl: Ständen gar disreputirlich fallet, wann Sie dergleichen Trompeter aufnemen, welche Ihr profession nit in der perfection Exercirn khönnen, zumallen in actibus publicis, oder beÿ vornemen zusamben khünfftthen. die Schand in die Ständ gleichsamb redundirt, dahero beÿ dennen vaccanzen und competirenten Supplicanten nur die besseren Subiecta aufzunehmen sind, in widrigen lauter provisoner mit den Unterhalt, nit aber die Laa. mit dienstleüthen versehen wirt, und obzwar die Stende zwayen andern Trompetern ein Vertröstung Irer khünfftig vor ander zugedenken: doch aber dabei khein Exspectanz gegeben: so ist solches nur auf starkhe antringente recommendationes eines oder andern Landtsmitglids, nit aber intuitu der Supplicanten fürtröfflichkeit, welche den Verlaut nach, nit genugsambe Satisfaction geben werden, beschehen.

Gleichwie nun dennen particular Landsmitgliedern dergleichen fürbitt zuolässig gewesen; umb sovill mehr hoffet dise gesambte Löbl. Stöll sich dergleichen intercession prävalirn zu dörfen, zummallen es zu kheinen andern Zill und ende angesehen, als Einer hochlöbl. Landschf: nur perfecte qualificirte Leüth in Irer profession vorzuschlagen.

Weillen dann vermelter Jacob Globotschnigg, nit auss anderwertigen hörn sagen, sonder in der experienz und in der Tath selbst erweist, das Er ein stattlicher wöll exercirter in der Music und sonst gelehrnter Trompeter ist, der dreÿer Sprachen, als windisch od. Croatisch, Teütsch und Lateinisch khündig, die windische Gräniz woll erfahren hat, und also zum schicken heut oder morgen in Khriegs- und Gränizlauffen tauglich, sonst auch noch ein starkher gesunder Junger Mensch ist, der lange Jahr guethe Dienst leisten khan, dergleichen Leüth mit so guten qualiteten hart und selten zu bekomen seind.

Alss wollen Eur . . . wir com.^o cons.^o mit Herrn Landtschubtman es gehors. und dienstl. einrathen, das Sie diesen Trompeter vor allen andern, gleich aniezo ohne Besoldung, doch mit ieziger Verleichung der allernechst uazirenden, in gnd: aufnemen, und Ihn auch gleich alsobald die Landschaft Librerer vergunnen möchten, darzuo wir Ihn hiemit bessermassen recommendirn, verhoffend, weillen es zu reputation und guter bedienung der hochlöbl. Stende gedeÿet, dadurch auch khein Neüe besoldung erwaxet, Eur fürstl. gnädl. . . . werden hierin in gnd. willigen. Dahin wir und gehors. und dienstl. empfelchen. Grätz am 1. febrs: 1683.

B

Prošnja Jakoba Globočnika z dne 11. nov. 1683 za podelitev izpraznjenega mesta trobentača in podelitev mesta (22. nov. 1683).

Auss beÿligentem Landtstags Rathsschlag, haben Euer Hochgräfl. Excell^a . . . gnedig vuersehen, dass die hochlöbl. Landt Stände alda, mich unter dato 10. Martÿ 1683. für dero Trompeter doch mit der blossen Librerÿ, und ohne Bestallung auf genommen haben, wan aber ein bestallung vacirendt werden solle, selbige mir zugleich verlichen seÿe.

Wann nun durch Ableiben Johann Lorenzen Ott, Hochgedachter Löbl. Laa. gewesten Veldt Trompeters, sich dessen bestallung den 15. 9bris in stehenten 1683isten, Jahres, erlediget:

Alss gelangt an Euer Hochgr. Excella . . . mein Untertst bitten Sie geruhen mir, inhalt gedachtes Landtags remiss, solch vacirendt wordene Bestallung, von obstehenten dato des 15. 9bris an, gnedig zu uerwilligen, und derentwillen an gehörige orth, die gnedige Verordtnung ergehen zu lassen, zu gdiger gewehr mich Unterthst empfilche.

Euer Hochgrf. Excella . . .

Unterthgst gehorbster

Jacob Globotsching Velt Und Laa. Trompeter

(*Na prošnji sami rešitev:*) In Crafft hienebenligenden Lantags: Remiss will die löbl. Stöll, com.º con.º mit Herrn Landtshaubtman, auf Ableiben des Lorenz Ott, dessen vacirente Trompeter und Pferdbestallung dem Supplicanten von dato. 15. November 683 als von dato der Vaccanz hiemit in gnaden assignirt haben, so bey der gegenschreiberey ad notam zunemen, und bei der Registratur der bestallungsbrief auszufürtigen.

Gráz. den. 22. November 1683.

C

Vzorec besedila odločbe o namestitvi (Bestallung) trobentača in pavkista (izstavljena dne 15. novembra 1683 tudi na ime Jakoba Globočnika).

Neu aufgerichtete Trompeter Bestallung

Wir der Einer löbl. Landschaft des Herzogtumbs Steyër Praesident, und Verordneter, bekennen hiemit, dss wir auf wolwermelten Einer löbl. Landschaft ergangenen Schluss, und ertailten Rathschlag, N. N. zu einem Landschafttrompeter bestält: an: und aufgenomben haben: nach: folgender gestalt: Und mainung.

Dass Er Erstlich iederzeit Uns in namen E. lobl. la: gewärtig seÿn, und alles dss Jenige, so wir Ihme auflegen, und befehlen, ohne waigerung, angelegenes fleisses volführen und verrichten, daneben auch ein eignes Ross haltten, und mit demselben in Musterung, wan, und wo dieselbe aussgeschriben wirdt, und wohin er beschaiden ist, erscheinen solle, doch die Rüstung zuführen verbunden sein, und wan sichs begibt, dss Eine löbl. La: Rüstung gar, od. zum Theil, wie es die gelegenheit und fürfallende Noth weiset, aufgemahnt wirdt, soll Er, als ein Trompeter, einen löbl. la: Obristen Über die ganze Rüstung wer der sein wirdt, gehen, und vor dem Feindt allen schuldigen Gehorsam laisten, und erzeigen.

So aber dss Aufboth nit gehet, solle er iederzeit seines gehorsams gewärtigkeit, embsiges Aufsehen und gebührenden Respect auf Unss, oder Vnsern Nachkomenden Praesident und Verordneten haben. Und ohne Unser Vorwissen und austruktentlich gebeuter Erlaubnis (: darum er so offts die Noth erfordert persönlich zu bitten schuldigt sein wolle :) von der Statt nirgentshin weder aufs landt, noch ausser landt, verraissen, auch gegen denen Herrn und landtleithen sament mit gezimender Veneration und sonst allenthalben dermassen sich erzaigen, und verhalten, damit ein löbl. la: schaft dessen Ehr, Ruhe Wolgefallen und keinen Statt habe, ferners, nach denen Sie Landschaft Trompeter, sambt und sonders, auch Paugger die noch vorlengst Ihnen vorgeschriben, Vnd gefürtigte Ordnung seithero zimblich aus der Acht gelassen, uns aber dieselbe gar in die Vergössenheit oder Müssbrauch komen zulassen, nit gemaint ist, sintemaln daraus unterschiedliche invonvenienzen entstanden, Und beschwärteten vorkamen, als wollen wir, dass Er Trompeter gleichwie auch seine mitgesöllen, und vor Hörpaukher derselben allerdings, und bestendig fürtershin nachlebe.

Insonderheit ist Crafft selbiger ordnung unsere befehl hiemit, solang kein Aufboth gehet, und sie Trompeter gegen dem Feindt nit ziehen, so sollen Sie la: Trompeter und Paugger, vermög Ihres jährlichen Bestallungs-Unterhalt, mit aller Untertheinigkeit uns Verordneten aufwarthen: und im Landthaus vor der Rathstuben, als oft Jhr Zween ein wachen, und die andere wachen andere Zween, also abwexlweis sich unfehlbar emsig einfindten, zu Rechter früezeit vor anfangenter Rathsession darzuo erscheinen, wegen der fast stündtlich von allen orhten zurfliessenten Negotien bis zur Von ein ander gehung der Löbl. Stöll aldort verharren.

Und weilen unter anderen wegen Ihrer saumbseligkeit in Ansagen zum Landtügen, teils landsmitglieder, ja sogar die Landschaft Secretarien zu Ihrer dienstsfunction, auss ermangelter Ansag nit erschinen seindt, also ist nothwendig erachtet wordn, denselben Punct aus der vorgeschribenen alten Ordnung hieher in die bestallung, zu mereren Gedechnus einzuverleiben; dss nemblich Sie landschaftl. Trompeter und Paugger samentlich, im lantag Ausschussen und zu allen anderen der Herrn und landleüth Zusammenkhünften, und Versamblungen, alle miteinander sovil deren, ausser gottes gewalt, es fürkehren mögen aufwartent sich gwis einfindten, vorhin aber, auf eppfangente ordre, denen Herren und landleiten, auch Secretarien, fleissig, und richtig zu denen lantügen (:weilen dem creissbotten allein zugefolgen unmöglich ist:) ansagen sollen:

Welcher nun hierin saumig sein, und seinen Dienst, obbeschriebenen Inhalt, auch der gebühr und billigen Schuldigkeit nach, wie es die Noturft erhaischet, nit bepflichten würde, gegen denselben werden wir solche mitl fürzukehrn wissen, die Ihnen weder angenehm seÿn, noch gefallen werden, und keiner aus Ihnen, der hierwider peccirt, eines bösseren sich zu getrösten habe. Es hat aber Er N. N. la: Trompeter allen disen vorgeschriebenen Inhalt und Ordnung bei Verlierung seines Dienstes fleissig zu volziehen mit Mundt und Handt gelobter Treu, und in Namen E. löbl. la: zugesagt und versprochen.

Entgegen seindt Ihme für solche sein Mühe und fleissig monatlich, welches sich mit dato diser bestallung anfangen thuet, von einer löbl. la: zwölf gulden, ... Jährlich die 50 fl Ross Bestallung zu geben und zuraichen gewilliget, und verordnet worden, die mag Er von E. löbl. la: Einnember Amt zu quatembers Zeiten empfangen, und damit soll er genzlich zufriden sein. Doch also zu uerstehen, wan er in Kriegs Zeiten in dss Feldt züchet, dss Ihme der KriegSoldt, solang er zu feldt ligt, wie denen andern Trompetern, geraicht: mitler Zeit aber solches sein monatliches wartgeldt bei Einer löbl. la: nit laufen oder einzunemen gebühren solle. Dessen allen zu verkundt, geben wir Ihme dise bestallung mit unsrem fürgetrukhten Ambts Pötschaften, und unseren Handschrüften vorförtigten. Actum Grätz den ...

(*Na str. 7 spisa med drugimi zapiski:*) Unter dato 15. novemb. 683 Ins. an Jacobum Glabutschnig ausgeförtigt wordn.

D

Deželni knjigovodja podaja svoje mnenje o prošnji Marije Skolastike Globočnik, vdove po Jakobu Globočniku, za posmrtno podporo.

Beÿ Euer Excell. ... hat Maria Scolastica Globotschnikhin alsß weÿl: Jacob Glowotschnickh gewesten Laa. Trompeters nachgelassene Witib demütig angebracht,

wie dss die löbl: Stöhl etc. Jederzeit Rumbwürdigist gepflogen, die threÿ gelaiste dienste dero untergebenen Officirn und bedienten auss angebohrer Clemenz und Güete, nach Hinsterben dern Hinterlassenen Witwen mit einer gnd. gab gnedig zu consolieren.

Wan dan dero verstorbener Eherwürth über 20. Jahr als ein Trompeter in Laa. diensten sich befunden, wehrent solichen Jahren auch seinen Dienst solicher gestalt verrichtet, und in allen Ihm committürten Commissionen, auch in gefehrlichsten Rüttem sich gebrauchen lassen, dss Er mit solichen seinen praestirten diensten allseitig genougssamben Contento gegeben hatte, wie Er dann An. 1683. in den gefehrlichen Türkhen Auflauff zum ersten gebraucht worden und mithin sich in die greste lebens gefahr gesezt mit denen wegen gross aussgestandener Strapazen in Hüsz und Khelten sein Gesundheit in ein merckliches Decrementum gebracht, dss Er also Ehezeit und noch in besten seines lebens Jähren derentwillen dss Zeitliche in Monath Martÿ 702. Segnen miessen.

Alss hat die löbl:Stöhl etc. Sie Supptin, demittigst gebeten, dss in gdiger beherzigung obangezogener Motiuen unnd Ihress abgeleitben Ehwürts über 20. Jahr threü gehors: unnd Embsigen diensten, unnd mithin aussgestandener beschwerlichen Strapazierungen Sie arme Wittib mit einer so gnedig als meritierten gnaden gab zu Ergözen, welches Sie umb fehrners glücklich Regierung anzuflechen nit in vergessenheit stöllen wüerde, über welches anbringen ich berichten solte, ob dergleichen trompetter Witiben etwas zugeben gebühre.

Gehors: bericht

Disser gnedigen Verordnung Unterth: nachzuleben hab ich mithin gehors: berichten sollen, wie dss von selbstem gnedig bewust, dss denen nachgelassenen Laa Trompeters Wittib unnd Erben sub titulo einer gnad unnd abfertigung nichts zu geben gebühre, welches zwar auch gegenwertige Supptin, so gestalten nicht, wohl aber eine gnd. gaab demittigst ansuechet.

In welchen Fahl Euer Excell. ... ohne denen gnedig bevorstent über beÿgebrachte Motiuen der Supptin abgeleitben Ehwürts, als welcher den 15. 9ber 1682. zu einen Laa. Trompeter aufgenommen unnd biss in dss Monath Martÿ 702. in die 20. Jahr, so unterthl: als Threü unnd gewertig gedient, auch sich in allen Ihme gdig aufgetragenen dienstverrichtungen, wie ein soliches ohne dem genoug bekhant, Embsig erzaigt, mithin Erworbene Meriten beherzigt und zu Ausswerffung einer gnd Gab gnedige inclination genomben werden möchte, woher in solichen fahl, mein so unvergreiflich als unterth. Mainung, die löbl:Stöhl etc. mechte gnedig belieben solichen gdens ausswurff nur mehrern Theill unnd principaliter des Erblassers sel. von seiner Ersten Ehe hinterlassenen Khindern und armen Puppillen, die beÿ den Stüfft Seiz mit Ihren völligen Vermögen in Sichtig grosser gefahr stehen, als der Supptin als welche den Vernemben nach schon völlig Entfertiget ist, Zumahlen auch des Vatters meriten nur bevorderist seinen nachgelassenen Khindern zu statten Khomben miessen, nach dero gnedigen Disposition zurkhomben und geniessen zu lassen, welches ich gehors: berichten, unnd mit dem mich unterth. Empfelchen Sollen, Euer ... unterthenig gehorsams.

Laa:Buechhalter

den 5. Jenner. 1703.

SUMMARY

Among the numerous provincial trumpeters of Styria in Graz one of the most interesting from the point of view of Slovene musical history is Jakob Globočnik, about whom much information is to be found in the Styrian provincial archives in Graz. Jakob Globočnik was of Carniolan origin and studied philosophy in Graz. He attended the Jesuit »Ferdinandeum« and earned his living as a trumpeter. When he concluded his studies he joined the army in the Slavonian Borderland at Križevci, where he remained for six years. After this in 1683 he applied for a post as one of the provincial trumpeters at Graz and received the post in November of the same year. He died on 19. 2. 1702. His sojourn in Graz is recorded in a number of documents of which the most interesting are published in the supplement. These details make the personality of Jakob Globočnik interesting as they demonstrate once more how Slovene musicians sought employment beyond the homeland and were appreciated elsewhere. On the other hand, these sources give us interesting details of the life of provincial trumpeters and kettle-drummers, in those days highly valued professionals.